

KS Folkevalgtprogram 2015-2019

Etikk for folkevalgte

Kurt Orre

Etikkportalen - www.etikkportalen.no

[Presse](#)
[Kalender](#)
[Om KS](#)
[Dokumentasjon](#)
[Kontakt](#)
[English](#)
[Español](#)

Søk

Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon

Tjenester A-Å Nettstedskart RSS R

Arbeidsgiver

Økonomi

Helse og omsorg

Skole og oppvekst

Samfunn og demokrati

Innovasjon og forskning

Internasjon

Du er her: [Forside](#) > [Etikkportalen](#)

Etikkportalen

- Åpenhet og tililit
- Etikk og tjenestekvalitet
- Habilitet
- Egenkontroll
- Antikorupsjon
- Varsling
- Etske retningslinjer
- Kommunesektorens Etikkutvalg
- Verktøy
- Etske dilemma
- Test etikken!

KURS OG SEMINARER

03. mar [Hedmarks Etikk i helse og](#)

Velkommen til Etikkportalen

utfordrere lytte åpenhet
 drofte vurdere varsle SE

[Aktuelle lenker](#)

Test etikken!

03-01-2011

Etikkutvalgets mandat perioden 201

Kommunesektorens Etikkutvalg skal løfte frem viktige etiske tema til debatt og være en kanal for refleksjon etiske dilemma i sektoren.

[Les mer](#)

26-10-2010

KRD og KS samarbeider om Etikkportalen

Nestleder i KS Bjørn Tysdal lide og statssekretær Sandbakken fra KRD, ønsket 28. oktober velkommen til Etikkportalen. Portalen ble lansert på konferansen om eterskap i kommunesektoren.

[Les mer](#)

Etikk

Kommunesektorens etikkutvalg har sagt: «Etikkutvalget ønsker å utfordre og oppfordre kommuner, fylkeskommuner og kommunale bedrifter til å legge vekt på etisk lederskap og gjennomføre etiske diskusjoner og dilemmatrening, utvikle strategier for å styrke kommunens verdier i praksis og sette i verk tiltak for å styrke den etiske beredskapen i organisasjonen.»

Etisk reglement for folkevalgte og ansatte

Bør reglementet vedtas av kommunestyret ved innledningen til hver valgperiode på lik linje med f ex delegasjonsreglementet?

- Behov for endringer
- Gjøre det kjent for alle i kommunestyret

Etiske utfordringer for folkevalgte – noen aktuelle områder?

- Bør kommunestyrerepresentantene være mer påpasselige med å følge lovene enn innbyggerne?
- Hvordan ivareta en enkeltpersons behov opp mot kommunestyrets prioriteringer – ombudsrollen uten å komme i konflikt med andre hensyn
- Forholdet til administrasjonen/rådmannen
- Håndtere lobbyvirksomhet og bevisst påvirkning av kommunestyrerepresentantene.
- Mulige interessekonflikt mellom private interesser og rollen som folkevalgt – habilitet
- Korrupsjon. Forebygge og oppdage

Nå er det slutt for Fabian Stang som ordfører: - I dag kunne jeg tute på en idiot i trafikken, det har jeg ikke gjort på åtte år.

Etisk utfordring

Bør det stilles større krav til kommunestyrerepresentantene i Nes kommune enn til innbyggerne ellers om å være påpasselige med å følge lovene?

Litt om habilitet

Inhabilitet eller **ugildhet** vil si at det foreligger omstendigheter som gir grunn til å svekke tilliten til at en saksbehandler/politiker er upartisk. Hvis slike omstendigheter ikke foreligger er saksbehandleren/politiker **habil**.

Hovedhensynet bak kravet om inhabilitet er at man skal ikke dømme/ta avgjørelse i egen sak eller en sak hvor man kan ha en særlig interesse av utfallet i saken.

Martin Pedersen mener politiker er inhabil i skjenkesak

– Å kalle dette et «alvorlig brudd på skjenkebestemmelsene» er skivebom, mener Martin Pedersen, som setter spørsmålsteegn ved Høyres Hans-Christian Auensens habilitet. Auensens bestemor var banksjef i den første banken Pedersen ranet på 1970-tallet.

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) når han selv er part i saken;
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for, et selskap som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Joharis vindu

	Kjent for meg	Ukjent for meg
Kjent for andre	ARENA	BLINDPUNKT
Ukjent for andre	BAK FASADEN	SKJULT

- Det er ikke flaut å være inhabil under behandlingen av en sak, men det kan være svært ubehagelig å oppdage i ettertid eller skjule at man er inhabil
- Dersom du opplagt er inhabil i en sak, så varsle i god tid slik at varamann kan tiltre
- Det er ditt ansvar å gjøre en vurdering av om du er habil i alle saker du behandler som folkevalgt, og å ta spørsmålet opp ved den minste tvil
- Det bør være aksept for at andre kan ta opp din habilitet
- Dersom du er i tvil, ta det opp med ordfører eller rådmann som kan utrede spørsmålet.
- Kommunestyret (eller aktuelt organ) avgjør spørsmålet om inhabilitet
- Det er ulovlig å være inhabil i saksbehandling etter forvaltningsloven. Åpenhet og forsiktighet i andre sammenhenger kan være etisk riktig f eks i gruppemøter

Oppgave habilitet

Diskuter saker eller situasjoner der du er usikker på om du kan bli inhabil i kommunestyret.

eller

Saker eller situasjoner der du har vært usikker på om andre har vært habile eller inhabile under behandlingen av kommunestyresaker

Etikkoppgave Habilitet - stor bedrift ønsker utvidelse - tillit

---

se egen situasjonsbeskrivelse

1. Like før møtet i kommunestyret blir du kontaktet av din svoger som sitter i ledergruppa i bedriften som understreker alvorret i situasjonen. Hva gjør du når saken skal behandles?
2. Hva gjør du som kommunestyrerepresentant dersom du er ansatt i bedriften. Har det betydning hva slags jobb du har i bedriften hvordan du takler saken i kommunestyret mht habilitet?
3. Hva gjør du som kommunestyrerepresentant mht habilitet dersom du bor i nabolaget til bedriften og er sterkt i mot utbyggingen?
4. Hva om du sitter i styret eller er aktiv medlem av idrettslaget?

Og et lite ekstraspørsmål.

Du ergrer deg grenseløst over at den kommunalt ansatte barnehagestyrene synes å være anføreren av protestaksjonen, og fremstår med sterk følelsesladet kritikk av rådmann, ordfører og kommunestyre for «knefall for pengemakta».

Hva gjør du med det?

Etiske dilemma - ombudsrollen

Etikkoppgave: Ombudsrollen - omsorg- tillit

- *Bør du gjøre noe i det hele tatt? Hvis svaret er nei, hva skulle i så fall begrunnelsen være?*
- *Hvis svaret er ja, bør du ta i mot invitasjonen? I fall du sier ja, bør du gå alene, eller bør du ha andre med deg. I så fall hvem?*
- *Hvis du vil ta saken opp med ansvarlige i kommunen, hvem henvender du deg til?*
  - *Virksomhetslederen for omsorg*
  - *Kommunalsjefen med ansvar for omsorg*
  - *Rådmannen selv*
  - *Gruppelederen i partiet ditt*
  - *Ordføreren*
- *Hvis du henvender deg til en av de som er ansatt i kommunen, hva slags svar kan du forvente å få?*
- *Du vil ta saken opp i kommunestyret, hvordan griper du det an?*

Korrupsjon

Korrupsjon skjer når en person i en betrodd stilling eller very, privat eller offentlig, setter ansvaret og forpliktelsene som er knyttet til stillingen eller vervet til side og misbruker makten som ligger i stillingen eller vervet, og ved dette oppnår enten en privat fordel eller belønning, eller urettmessig tilstreber en fordel til egen organisasjon eller firma.

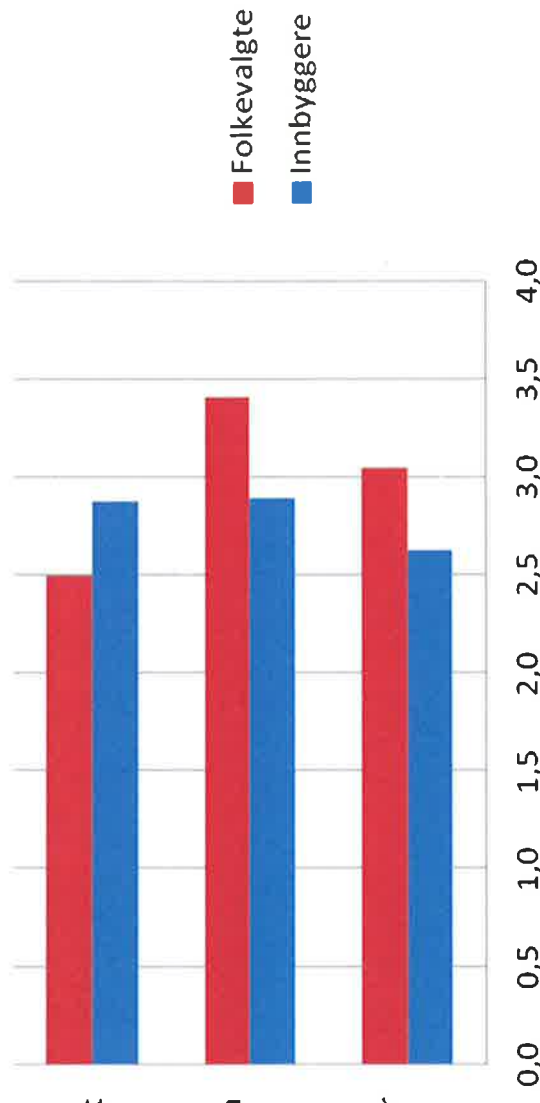
Definisjon NHO

Innbyggerundersøkelsen 2014

Pålitelig styre

- C De som har gode personlige forbindelser i kommunen/kommunepolitikken, får lettere ivare tatt sine interesser
- B Her i kommunen misbruker ikke de folkevalgte sin makt til personlig fordel
- A Som regel kan en stole på løftene fra politikerne her i kommunen

4 av 10 av ledere i kommuner og fylkeskommuner kjenner til at noen er tilbudt utilbørlige fordeler i en undersøkelse i 2013

Korrupsjon må forebygges

- Sørge for holdninger i administrasjon og politisk ledelse som reduserer mulighetene for korrupsjon
- Ha rutiner som bidrar til å forebygge bl a varslingsordninger
- Åpenhet er et nøkkelord. Det bygger tillit.

Lobbyvirksomhet

- Drøft hvor du mener grensen går mellom akseptabel påvirkning av politiske prosesser i kommunen og utilbørlig press fra enkeltpersoner eller interessegrupper
- Dersom du opplever utilbørlig press. Hva gjør du?

Etiske retningslinjer for Nes kommune